

Приложение №17: Резюмета на рецензираните публикации на д-р Вероника Христова Рачева (предишна фамилия: Козарева)

Публикации по показател В 3. Хабилизационен труд – монография:

Рачева, В. Ранно чуждоезиково обучение в синхронна виртуална учебна среда, ISBN: 978-619-91630-2-3, Рецензирано, Варна, 2020

Abstract: The book presents a theoretical and empirical study on the application of synchronous virtual learning environments in early foreign language learning. The first part systematizes the specifics of early foreign language learning and synchronous virtual learning environments through analysis of various scientific sources and regulations. Based on the theoretical review, an original model with specific methodological guidelines and examples for early foreign language learning implementation in a synchronous virtual learning environment is proposed. The second part of the book presents the results of a survey conducted with nearly 200 preschool and primary school teachers in foreign language. The study was conducted at a specific time when educational organizations switched to distance learning due to the COVID-19 pandemic. The findings of the study revealed the respondent teachers' practices, attitudes and opinion about synchronous virtual teaching after the experience gained during the lockdown due to the COVID-19 pandemic. They are also a good basis for future research to follow the development of these practices and the utilization of the gained experience.

Резюме: В книгата са представени теоретично и емпирично проучване, посветени на приложението на синхронните виртуални учебни среди в ранното чуждоезиково обучение. В първата част са систематизирани спецификите на ранното чуждоезиково обучение и синхронните виртуални учебни среди чрез анализ на различни научни източници и нормативни документи. На база на теоретичния обзор е предложен авторов модел с конкретни методически насоки и примери за реализиране на ранно чуждоезиково обучение в синхронна виртуална учебна среда. Втората част на книгата представя резултатите от проведено анкетно проучване с близо 200 учители по чужд език в предучилищна и начална училищна

възраст. Изследването е проведено в специфичен момент, когато учебните заведения преминаха към дистанционно обучение заради пандемията от COVID-19. Изводите от проучването дават представа за практиките, мнението и оценката на учителите за синхронното виртуално преподаване след натрупания опит по време на извънредното положение. Те са и добра основа за бъдещи проучвания, които да проследят развитието на тези практики и утилизирането на натрупания опит.

Публикации по показател Г5. Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“:

Рачева, В. Възпитаване на социално-ориентирано поведение в детска мултикултурна среда. Педагогически модел за подготвителна група/клас, ISBN: 978-619-91630-0-9, Рецензирано, Варна, 2020

Abstract: The book presents a study that intends to support the efforts of European and national educational policies aimed at laying the foundations for equal and active citizenship in preschool institutions. For this purpose, a tested experimental model for building social responsibility awareness in 5-7-year-old pre-schoolers is presented. The key characteristics of the pedagogical interaction in preschool age are discussed in the context of the European educational priorities. The theoretical foundations for building social responsibility awareness in preschool age are analysed through the prism of Adlerian theory of social interest and its relevance to the tenets of positive psychology's prosocialness. Special focus is placed on the application of the experimental model in a multicultural environment.

An original definition of social responsibility awareness building is proposed in the book, based on the theoretical study of national and international scientific sources. The original definition laid the foundations of the conceptual framework of the presented experimental model. Its effectiveness has been studied and proven by a combination of quantitative and qualitative research methods. The experimental model for building social responsibility awareness in 5-7-year-old pre-schoolers is presented in the fifth

chapter and the appendices to the book with all the necessary methodological guidelines and materials for its application in pedagogical practice.

Резюме: В книгата е представено изследване, което цели да подкрепи усилията на европейските и национални образователни политики, насочени към полагането на основите на равноправието и активното гражданство още от най-ранна детска възраст в условията на образователните институции. За целта е представен апробиран в педагогическата практика авторски експериментален модел за възпитаване на социално-ориентирано поведение в подготвителна група/клас. В рамките на представеното изследване са изведени основните характеристики на педагогическото взаимодействие в предучилищна възраст в контекста на европейските образователни приоритети. Анализирани са теоретичните предпоставки за възпитаване на социално-ориентирано поведение в предучилищна възраст през призмата на адлерианската и позитивната психология. Специален фокус е поставен върху приложението на модела в мултикултурна среда.

На базата на теоретичното прочуване на български и чуждестранни източници е изведена авторска дефиниция на социално-ориентираното поведение, залегнала в концептуалната рамка на представения експериментален модел. Неговата ефективност е изследвана и доказана чрез анализ на резултатите от комбинация на количествени и качествени методи на изследване. Педагогическият модел за възпитаване на социално-ориентирано поведение в подготвителна група/клас е представен в пета глава и приложенията към книгата с всички необходими методически насоки и материали за неговото прилагане в педагогическата практика.

Публикации по показател Г6. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация:

1. **Racheva, V.** Model of Blending Virtual and Traditional Classrooms in Schools (from Preschool to High School), In: *KNOWLEDGE –International Journal*, Vol.40.2, pp. 327-

333, ISSN (print):2545-4439, ISSN (online):1857-923X, Ref, др. (EBSCO Host, Index Copernicus, EuroPub), 2020

Abstract: We live in times of rapid development of information technologies. In recent months, the unexpected COVID-19 crisis has indisputably demonstrated the importance of information and communication technologies (ICT) in education. However, not only can technologies enable the continuation of learning when students are not together in a physical classroom, but they can also benefit learning, participation, creativity and communication when used in the traditional classroom. This paper will focus on the definition of blended learning and will present some recent findings that reveal why blended learning can be beneficial in the traditional classroom. The implementation of a blended learning model combining elements from traditional and virtual classrooms is described and discussed. The model is applicable in all stages of school education – from preschool all the way through high school. It combines face-to-face, in-person communication and collaboration in the traditional classroom with remote video-conference live communication and interactive content. Usually, during traditional classes, the students interact from their physical classroom environment with a remote guest teacher online through a virtual classroom. They use videoconferencing to interact directly with the virtual teacher. Thus, they can ask and answer questions, participate in quizzes, etc. Moreover, the virtual teacher uses online tools to visualize and demonstrate learning content, which supports the perception and assimilation of new information. The entire interaction is facilitated by the students' main teacher on-site and usually continues with offline practical tasks or educational games to enhance and consolidate new knowledge and skills.

In October 2018, 87 preschool- and schoolteachers from Europe and Asia were trained to apply this model in their classrooms. They were also involved as participants in similar interactions with a remote guest lecturer in the virtual classroom and a lecturer on-site. Afterwards, they completed a survey to share their opinions about the application, its benefits and the resources needed to implement the blended learning model. The results showed that the respondents find a great variety of options for application of the blended model in any subject area. They see its potential to support real-life learning, to increase student motivation and engagement, and to improve the

students' communication skills not only in their native language but also in other languages. What respondents think they need most is equipment, connectivity and teacher training. The teachers acknowledge the importance of blended learning as they see school as one of the places where children should have opportunities to acquire skills on how to use technologies as well as how to avoid online risks.

Резюме: Живеем във време на бързо развитие на информационните технологии. През последните месеци неочакваната криза, свързана с пандемията от COVID-19, безспорно изведе на преден план значението на информационните и комуникационни технологии (ИКТ) за образованието. Технологиите обаче не само могат да позволят обучението да продължи, докато учениците не са заедно във физическата учебна среда, но могат и да допринесат за подсилване на учебния процес, участието, творчеството и комуникацията между субектите на педагогическото взаимодействие в традиционната класна стая. В настоящата статия е предложена дефиниция на смесената форма на обучение (blended learning) и са обсъдени някои скорешни изследвания, които разкриват потенциала на смесеното обучение да надгради педагогическото взаимодействие в традиционната учебна среда. На преден план е изведен педагогически модел, комбиниращ прилагането на елементи от взаимодействието в традиционна и виртуална класна стая. Моделът е приложим във всички етапи на училищното образование – от предучилищен до гимназиален етап. Той съчетава непосредствената, директна комуникация и съвместна работа в традиционната класна стая с дистанционната видеоконферентна връзка и включването на интерактивни електронни учебни ресурси. При представения модел, учениците взаимодействат от своята физическа учебна среда с дистанционен гост-учител онлайн чрез виртуална класна стая. Видеоконферентната връзка позволява на учениците да взаимодействат директно с виртуалния гост-учител. Те имат възможността да задават и отговарят на въпроси, да участват в тестове и пр. Гост-учителят онлайн използва инструментите на виртуалната класна стая за визуализиране и демонстриране на учебно съдържание, което подпомага възприемането и усвояването на нови знания и умения. Взаимодействието между учениците и виртуалния гост-учител се фасилитира от техния преподавател в

традиционната учебна среда и обикновено продължава с офлайн практически задачи или образователни игри за упражняване и надграждане на новите знания и умения.

През октомври, 2018 г. 87 учители на деца в предучилищна и училищна възраст от Европа и Азия преминаха обучение за приложението на представения модел в своята педагогическа практика. Самите те бяха поставени в ролята на обучаеми при взаимодействие с гост-лектор онлайн във виртуалната класна стая и преподавател на място в традиционна учебна среда. След проведеното обучение, учителите попълниха анкета, чрез която да споделят своето мнение за приложението на модела, ползите от него и ресурсите, от които се нуждаят, за да го приложат в своята педагогическа практика. Резултатите показаха, че респондентите виждат приложение на смесената форма на обучение във всяка една предметна област. Според тях, този модел на обучение има потенциала да подкрепи подготовката на учениците за реалния живот, да увеличи мотивацията и ангажираността им и да подобри комуникативните им умения, както на родния, така и на други езици. Учителите, участващи в изследването, посочват, че имат най-голяма нужда от техническо оборудване, свързаност и обучение, за да приложат модела в своята практика. Участниците в проучването оценяват високо важността на смесеното обучение, тъй като определят образователните институции като място, където децата трябва да имат възможности за придобиване на умения как да използват технологиите и как да се пазят от рисковете, които крият.

2. **Рачева, В.** Потенциал на виртуалната класна стая в обучението на учители, В: *KNOWLEDGE –International Journal*, Vol.40.2, с. 379-385, ISSN (print):2545-4439, ISSN (online):1857-923X, Ref, др. (EBSCO Host, Index Copernicus, EuroPub), 2020

Abstract: Virtual classroom is an environment for virtual learning, in which learners and tutors participate in online interactions. The virtual classroom allows the tutor and the learners to participate in real-time learning activities. Everyone logs in at a set time and can communicate directly with the instructor and with each other. Course length is usually fixed for a specific amount of time - from a single session to several weeks, months, or

even years. Synchronous virtual learning is, in many ways, similar to a physical classroom. For example, both physical and virtual classrooms allow for immediate feedback, interactions with instructor and peers, and guided exercises to motivate and increase student learning. This paper will discuss the potential of synchronous virtual classroom in teacher training. It explores whether the virtual classroom can be a successful substitute of the traditional classroom instruction in training teachers to use information and communication technologies (ICT) in their classrooms. For this purpose, we worked with 60 preschool- and schoolteachers, participating in a training, delivered in 2 modules. The first module was delivered by blended learning approach – the participants had lectures in a traditional classroom combined with self-paced learning activities using an asynchronous virtual learning environment. The second module was delivered fully online – the instructor-led training activities was conducted in a virtual classroom and the self-paced activities was provided in the same asynchronous learning environment. After the training, the participants completed a survey to share opinions based on their experience in the training. They had to assess the quality, benefits and limitation of the live online instructor-led interaction compared to the traditional classroom experience. The main findings summarize that the participants consider high quality of online interaction due to the real-time communication with their lecturer and colleagues, the possibility to see and interact with the learning content on the online whiteboard, as well as to participate in collaborative learning activities. The key benefits that the respondents report are that the virtual classroom allows them to apply their knowledge in real time and contribute to the session with their experience, the flexibly to save time and money for travelling and attend the training from their home or other convenient place, the option to have session recording and rewind the content any time they need to. The limitations are related to the potential technical problems they can experience. Last but not least, the teachers shared that the virtual classroom provides an abundance of opportunities and stimulates teacher's creativity and development of new professional skills.

Резюме: Виртуалната класна стая е среда за онлайн обучение, в която учащите и преподавателите участват в непосредствено взаимодействие. Тя позволява преподавателят и обучаемите да осъществяват заедно учебни дейности, които се

случват на живо, онлайн. За целта, всеки от участниците трябва влезе във виртуалната класна стая в предварително уговорено, точно фиксирано време, за да може да комуникира непосредствено с преподавателя и останалите участници. Продължителността на обучението във виртуалната класна стая обикновено е фиксирана за определен период от време и варира от една онлайн сесия до няколко седмици, месеци или дори години. Синхронното виртуално обучение в много аспекти е подобно на това в традиционната класна стая. Например, както традиционните, така и виртуалните класни стаи дават възможност за директна обратна връзка, непосредствено взаимодействие с преподавател и други участници, реализиране на практически упражнения, които повишават мотивацията и спомагат за усвояването на знанията. Този доклад разглежда потенциала на синхронната виртуална класна стая в обучението на учители. Той изследва въпроса дали виртуалната класна стая може да бъде успешен заместител на традиционното обучение във физическа среда при тренингите на учители да използват информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в своята практика. За целта е проведено проучване с 60 учители на деца от предучилищна и училищна възраст, които участваха в обучение, разделено на 2 модула. При първия модул беше приложен смесен подход – обучаемите участваха в лекции в традиционна класна стая и реализираха учебни дейности самостоятелно в асинхронна виртуална учебна среда. Вторият модул беше проведен изцяло онлайн - лекциите се проведоха дистанционно във виртуална класна стая, а дейностите за самостоятелна работа се реализираха в същата асинхронна учебна среда. След обучението участниците попълниха анкета, за да споделят своето мнение на база на опита си от обучението. Те трябваше да оценят качеството, ползите и ограниченията на взаимодействието във виртуалната класна стая, в сравнение с лекциите в традиционна учебна среда. Резултатите от проучването показаха, че като цяло участниците оценяват високо качеството на онлайн взаимодействието, най-вече заради възможността за комуникацията с техния преподавател и колеги в реално време, опцията да виждат и взаимодействат с учебното съдържание на интерактивната виртуална дъска, както и да участват в съвместни учебни дейности. Основните предимства, които респондентите отчетоха, са, че

виртуалната класна стая им позволява да прилагат знанията си в реално време и да споделят личния си опит; гъвкавостта да пестят време и разходи за пътуване, благодарение на възможността да участват в обучението от дома си или от друго удобно място; опцията да гледат записи на проведените онлайн сесии, като по този начин си припомнят учебното съдържание по всяко време, когато имат нужда. Ограниченията, посочени от участниците в проучването са свързани най-вече с потенциалните технически проблеми, които могат да възникнат по време на участието им в обучението. Не на последно място, учителите споделиха, че виртуалната класна стая стимулира тяхната креативност и им дава възможност да развият нови професионални умения.

3. **Racheva, V.** Social aspects of synchronous virtual learning environments, In: *AIP Conference Proceedings*, vol:2048, issue:1, 2018, ISSN (print): 0094-243X, ISSN (online): 1551-7616, ISBN:978-0-7354-1774-8, doi:<https://doi.org/10.1063/1.5082043>, Ref, Web of Science IF, 2018

Abstract: In recent years, synchronous virtual learning environments have been rapidly evolving and have the potential to overcome social isolation in distance learning, as well as make it more interactive and personalized. This paper presents the results of a study on the social aspects of synchronous virtual teaching. Sixty-four tutors from online and blended settings, who had experience with VEDAMO Virtual Classroom, completed a survey and shared opinions based on their experience and teaching practices. The main findings summarize the key benefits of synchronous virtual learning, such as enhanced learning opportunities, flexibility, interactivity, student-centered instruction, options for timely and constructive feedback, collaborative learning, etc.

Резюме: През последните години синхронните виртуални учебни среди се развиват бързо и дават възможност за преодоляване на социалната изолация в дистанционното обучение, както и за осъществяване на по-интерактивно и персонализирано виртуално взаимодействие. Настоящата статия представя резултатите от проучване върху социалните аспекти на синхронното виртуално обучение. Шестдесет и четирима учители, които преподават в дистанционна и смесена форма на обучение и имат опит с виртуална класна стая ВЕДАМО, попълниха

анкета, чрез която да споделят мнението и опита си за синхронното виртуално преподаване. Според респондентите основните му предимства са свързани с по-гъвкавите възможности за обучение, по-голямата интерактивност, взаимодействие, ориентирано към обучаемия, възможности за навременна и конструктивна обратна връзка, съвместно обучение и др.

Публикации по показател Г 7. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове:

1. **Рачева, В.** Формиране на литературни умения и стимулиране на творческите заложби у учениците от III клас при дистанционно обучение и използване на виртуална учебна среда, В: *Педагогически изследвания*, том 1, издание 1, 2020, с. 107-123, ISSN (online): 2683-1376, 2020

Abstract: The current article presents the available options for the development of literary skills and the enhancement of creative potential of third-grade schoolchildren in a virtual school environment, which combines asynchronous and synchronous modes of teaching and learning. It presents a short theoretical research on the specific features of online learning platforms and the main aspects of literary skill development at primary school age. With a view to the analysis of the research question, a survey was conducted during the second term of 2019/2020 school year among 26 third-graders, taking part in an extracurricular reading club that functioned in a distance-learning mode via Google Classroom. The main research conclusions show that the combination of a synchronous and an asynchronous virtual learning environment has the capacity to improve third-grade schoolchildren's literary skills, to enhance their independent learning and creative potential as well as to boost their digital competences.

Резюме: В настоящата статия са представени възможностите за формиране на литературни умения и за стимулиране на творческите заложби на третокласниците във виртуална учебна среда, комбинираща асинхронна и синхронна форма на преподаване и учене. Представено е кратко теоретично проучване за спецификите

на виртуалните учебни среди и основните аспекти на формирането на литературни умения в начална училищна възраст. За да се анализира поставеният въпрос, през втория срок на учебната 2019/2020 година е проведено изследване с 26 ученици от III клас, които участват в клуб по извънкласно четене, реализиран в дистанционна форма на обучение чрез използването на Google Classroom. Основните изводи от изследването показват, че комбинацията от синхронна и асинхронна виртуална учебна среда има потенциала да подобри литературните умения на третокласниците, да стимулира самостоятелната им работа и творческа изява, да развие дигиталните им компетентности.

2. **Рачева, В.** Виртуалната класна стая в подкрепа на ранното чуждоезиково обучение, Във: *Филология*, брой 37, 2020, с. 94-106 (под печат), ISSN (print): 0204-8779, 2020

Abstract: Virtual learning environments and the Internet lead not only to the enrichment of alternatives for foreign language learning, but also requires reconsidering of pedagogy and methodology. This article discusses the application of virtual classrooms in early foreign language learning. The data from a study conducted with 18 preschool teachers in foreign language, who switched to fully remote work in a virtual classroom during the COVID-19 lockdown, are presented. The main findings reveal that the virtual classroom meets the age characteristics of preschool children to a great extent and has the potential to provide favourable environment for online foreign language acquisition.

Резюме: Виртуалните учебни среди и интернет пространството водят не само до обогатяване на алтернативите за усвояване на чужд език, но и до преразглеждане на установените разбирания в педагогиката и методиката на преподаване. Настоящата статия разглежда приложението на виртуалните класни стаи в ранното чуждоезиково обучение. Представени са данните от проучване, проведено с 18 учители по чужд език в предучилищна възраст, които по време на карантината поради COVID-19, са преминали на изцяло дистанционна работа във виртуална класна стая. В най-общ план, резултатите от проучването показват, че респондентите оценяват виртуалната класна стая като среда, която отговаря на възрастовите характеристики на децата в предучилищна възраст и има потенциала да им осигури пълноценно онлайн взаимодействие по чужд език.

3. **Рачева, В.** Развитие на дигитално-медийна грамотност при децата в предучилищна възраст и началното училище, В: *Д. Данов (ред.) Децата и медиите*, София, ИСУ, 2018, с. 85-97, ISBN 978-954-07-4394-3, 2018

Abstract: Digital media literacy is related to the development of a set of social skills - to compare information from different sources, summarize, analyse different opinions, discuss, argue, etc. One of the ways for the schools to encourage digital media literacy development is to introduce technologies in the process of teaching, through transition from traditional to blended learning. This report presents a brief overview of recent studies on the implementation of technologies and children's digital media literacy development in the European and Bulgarian classrooms. The role of synchronous virtual learning environments as a media tool in learning is discussed. Tested models and good practices for the use of virtual classrooms in the pedagogical interaction in kindergarten and primary school are presented. Special focus is given to the skills, related to digital media literacy development, which can be built and enhanced by interaction in a virtual classroom.

Резюме: Дигитално-медийната грамотност е свързана с развиването на комплекс от социални умения – за сравняване на информация от различни източници, обобщаване, анализиране на различни мнения, дискутиране, аргументиране и пр. Един от начините учебните заведения да стимулират развиването на дигитално-медийната грамотност е да насърчат въвеждането на технологии в процеса на преподаване и учене, чрез преход от традиционен към т.нар. смесен тип обучение. В настоящия доклад е представен кратък преглед на последните проучвания за прилагането на технологиите и развиването на дигитално-медийната грамотност на децата в европейските и български класни стаи. Разгледана е ролята на синхронните виртуални учебни среди като медийно средство в обучението. Представени са апробирани модели и добри практики за използването на виртуална класна стая в педагогическото взаимодействие в детската градина и началното училище. Специално внимание е отделено на уменията на децата,

свързани с развиването на дигитално-медийна грамотност, които могат да бъдат стимулирани и надградени при взаимодействие във виртуална класна стая.

4. **Рачева, В.**, Алексиева, Л. Моделът „Виртуален учител на гости“ – приложение на обучението от смесен тип (blended learning) в детската градина, В: *Образование и технологии*, том 1, брой 8, 2017, с. 45-53, ISSN (print):1314-1791, 2017

Abstract: Online learning has the potential to overcome the geographic and demographic restrictions of the physical environment, as well as to improve the quality of learning content and pedagogical interaction. This explains the widespread penetration of technology into the traditional forms of education through the so-called blended learning – a pedagogical approach that combines the effectiveness and socialization opportunities of the classroom with the technologically enhanced active learning possibilities of the online environment. This report presents an author’s model of blended learning called a „Virtual Guest Teacher“ and the results of its pilot implementation in kindergarten during the school year 2016-2017. The model is based on the project-based learning approach supported by remote lecturers. Online teachers interact with the children in the traditional classroom through a virtual classroom. At the end of the pilot school year, the model implementation was assessed by the preschool teachers in expert evaluation forms according to predefined criteria. The collected data showed an increased interest in the learning content and raised children’s motivation for an active participation in the learning process. The report ends with conclusions and ideas for the future implementation of the model.

Резюме: Онлайн обучението дава възможност за преодоляване на редица географски и демографски ограничения на физическата среда и едновременно с това за подобряване качеството на учебното съдържание и педагогическото взаимодействие. Това обяснява и все по-широкото навлизане на технологиите в традиционните форми на учене и преподаване чрез т. нар. обучение от смесен тип (blended learning) – педагогически подход, който комбинира ефективността и социализацията на традиционната класна стая с технологично усъвършенстваните възможности за активно учене на виртуалните учебни среди. Настоящият доклад представя авторски модел на обучение от смесен тип – „виртуален учител на

гости“ и резултатите от неговото пилотно приложение в детска градина през учебна 2016-2017 година. Моделът се реализира чрез прилагане на проектно-базирано обучение с помощта на дистанционни лектори. Онлайн учителите взаимодействат с децата, събрани в традиционна среда, посредством виртуална класна стая. В края на пилотната учебна година бяха проведени интервюта с учителите и децата, участвали в програмата. Събраните данни показват повишен интерес към изучаваните теми и мотивация за активно участие в учебния процес. В края на доклада са обобщени препоръки за бъдещото му приложение в предучилищна възраст и въвеждането му в обучението в началните класове.

5. **Рачева, В.,** Алексиева, Л. Достъпност на уеб съдържанието – насоки и приложението им в подготовката на учители за синхронното виртуално преподаване, В: *Образование и технологии*, брой 7, 2016, с. 268-275, ISSN (print):1314-1791, 2017

Abstract: The pace of creation and dissemination of e-learning content gets ahead of development and validation of quality criteria and standards in terms of web content, technology, education, psychology, social and other aspects. Practitioners and researchers in the field of web technologies, united in several international organizations (W3C, IMS and others), endeavour to develop global guidelines for accessibility of web content. This report analyses the applicability of guidelines concerning web content used for teaching in synchronous virtual learning environment, while presenting and discussing the main results and conclusions of research conducted with teachers from online academy „Proznanie“. Participants were trained to provide web content accessibility and the web content used in their synchronous online sessions was assessed before and after this training according to system of criteria for accessibility.

Резюме: Темповете на създаване и разпространение на електронно учебно съдържание изпреварват разработването и утвърждаването на критерии и стандарти за неговото качество, изразено в различните му компоненти – съдържателни, технологични, дидактични, психологически, социални и пр. Една от международните организации, която полага усилия в тази посока с разработването на глобални Насоки за достъпност на уеб съдържанието (Web

Content Accessibility Guidelines (WCAG) 2.0), e World Wide Web Consortium (W3C) - общност от практики и изследователи в областта на уеб технологиите. Настоящият доклад анализира приложимостта на Насоките по отношение на създаването на електронно съдържание за преподаване в синхронна виртуална учебна среда, като представя и анализира основните резултати и изводи от изследване, проведено с дистанционни преподаватели от онлайн школа Прознание. Участниците преминаха обучение за осигуряване на достъпност на уеб съдържанието, като използваното от тях уеб съдържание по време на синхронните онлайн сесии беше оценено преди и след провеждане на обучението на база система от критерии за достъпност.

6. **Kozareva, V.** Using Virtual Classroom in Support of Children in Hospitals, In: *Innovation Arabia 9 Congress Proceedings*, Dubai, 2016, pp. 377 – 388, ISSN (print): 2414-6099, 2016

Abstract: Over the past decade, online learning has become an increasingly popular approach for providing educational options not otherwise accessible. In the case of children in hospitals, participation in educational activities during treatment builds hope for the future. Learning and interacting with peers in the same condition becomes a source of self-confidence, fun and friendship and reduces the feelings of loneliness and isolation. This can have a positive impact on children’s emotional and mental health during treatment. It also has the potential to support children’s subsequent reintegration back to school and normal life. However, not all children in hospitals have access to tuition during treatment for different reasons – isolation, physical impossibility to access the hospital classroom, lack of any educational activities in the clinic, etc. Virtual classrooms allow children to engage in interactive learning activities from various locations, thus overcoming the limitations imposed by the physical reality.

This paper reports on a study, which aimed to explore the distance learning potential to meet hospitalised children’s needs of supportive care during treatment. The research was conducted within 18 months with 22 participants – children with cancer, their parents, and their virtual teachers. 36 observation of online lessons were also conducted to gather data for analysis. The research context, the organisational aspects and the main

findings from the research are also discussed. They pinpoint the potential of the distance learning to meet children's psychological, social and informational needs during treatment, thus creating a positive emotional climate and favourable learning environment.

Резюме: През последните десетилетия виртуалното обучение се налага все повече като средство за осигуряване равен достъп до образователни възможности. За децата, хоспитализирани в болници, участието в учебни дейности по време на лечението дава надежда за бъдещето. Ученето и взаимодействието с връстници в същото състояние се превръща в източник на увереност, забавление и приятелство и намалява чувството на самота и изолация. Това може да има положително въздействие върху емоционалното и психическо здраве на децата по време на лечението. Също така има потенциала да подпомогне последващата реинтеграция на децата към училище и нормалния живот. Не всички деца в болниците обаче имат достъп до обучение по време на лечението по различни причини – необходимостта от изолация, физическа невъзможност за достъп до класната стая в болницата, липса на образователни дейности в клиниката и др. Виртуалните класни стаи позволяват на децата да участват в интерактивни учебни дейности от различни местоположения, преодолявайки по този начин ограниченията, наложени от физическата реалност.

В настоящия доклад е представено проучване, което има за цел да изследва потенциала на виртуалното обучение да отговори на нуждите на хоспитализираните деца от поддържащо обучение по време на лечението. Изследването е проведено в рамките на 18 месеца с 22 участници – деца с онкохематологични заболявания, техните родители и виртуални учители. За целите на изследването са проведени 36 наблюдения на уроци във виртуална класна стая. В доклада са представени контекстът на изследването, организационните му аспекти и основните резултати. Според тях, виртуалното обучение има потенциала да отговори на психологическите, социалните и информационните нужди на децата по време на лечението, като по този начин се създава положителен емоционален климат и благоприятна учебна среда.

7. Алексиева, Л., **Козарева, В.** Компетентности на бъдещите начални учители за работа във виртуална класна стая, В: *Образование и технологии*, брой 6, 2015, с. 345-352, ISSN (print):1314-1791, 2015

Abstract: This paper presents the results of research on the competences of university students in Primary Education to teach in a synchronous virtual classroom. The study, including observations and a survey, explored the advantages and challenges of working in this type of VLE, as well as the options for its application. For the purpose of the study a virtual learning environment (VLE) called VEDAMO was used within their seminar classes. The future primary teachers were asked to plan and implement learning activities in VEDAMO. During the observations, the students demonstrated high levels of creativity and engagement while implementing their virtual learning activities. The results showed rapid and intuitive orientation of the participants in VEDAMO, as well as its high potential for the realization of a variety of educational activities. High motivation of the participants for future work in VLE VEDAMO was established.

Резюме: Настоящата статия представя резултати от изследване на компетентностите на студентите по начална училищна педагогика за преподаване в синхронна виртуална класна стая. Проучването, включващо наблюдения и анкета, изследва предимствата и предизвикателствата при работа с този тип ВУС, както и възможностите за нейното приложение. За целите на изследването в рамките на семинарните упражнения на студентите се използваше виртуалната учебна среда (ВУС) ВЕДАМО. На бъдещите начални учители беше поставена задача да планират и реализират учебна дейност във ВЕДАМО. По време на наблюденията студентите демонстрираха високи нива на креативност и ангажираност, реализирайки техните виртуални учебни дейности. Резултатите показаха бързо и интуитивно ориентиране на участниците във ВЕДАМО, както и широките възможности на виртуалната класна стая за реализирането на разнообразни образователни дейности. Установи се и висока мотивация на участниците за бъдеща работа с ВЕДАМО.

8. **Козарева, В.** Виртуална класна стая. Нашата история. Във: *Витанов, Л. и др. Методи и техники за активно учене. Световен и български опит в добри педагогически практики в началните класове*, УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2015, с. 152-153, ISBN 978-954-07-4015-7, 2015

Abstract: A technique implemented with 2nd-grade students in a virtual classroom is presented. The activity is applied as an additional exercise on a topic, which had been already taught in the traditional classroom. Its aim is to build students' skills for composing a story based on a series of pictures, as well as to foster child's active participation in a group activity.

Резюме: В разработката е представена техника, реализирана с ученици от 2. клас във виртуална класна стая. Дейността е приложена като допълнително упражнение на вече преподадена в традиционната класна стая тема. Нейната цел е да се изградят умения за съставяне на разказ по серия от картини, да се насърчи проявата на активност на детската индивидуалност в условията на групова дейност.

9. **Козарева, В.** Виртуална класна стая. Моето дневно меню. Във: *Витанов, Л. и др. Методи и техники за активно учене. Световен и български опит в добри педагогически практики в началните класове*, УИ „Св. Климент Охридски“, София, 2015, 154-155, ISBN 978-954-07-4015-7, 2015

Abstract: A pedagogical technique implemented with 2nd-grade students in a virtual classroom is presented. The activity is part of the topic "My body, hygiene and nutrition", taught in a blended form of training. Students were introduced to the types of foods and their health effects on the human body in the traditional classroom. The work on the topic continues in the virtual classroom, where students exercise new knowledge and skills aimed at building healthy eating habits through interactive learning activities

Резюме: В разработката е представена педагогическа техника, реализирана с ученици от 2. клас във виртуална класна стая. Представената дейност е част от работата по тема „Моето тяло, хигиена и хранене“, преподадена в смесена форма на обучение. Учениците са запознати с типовете храни и здравословното им влияние върху човешкия организъм в традиционната класна стая. Работата по темата продължава

Приложение №17: Резюмета на рецензираните публикации

във виртуална класна стая, където чрез интерактивни учебни дейности, учениците упражняват новите знания и умения, насочени към изграждането на навици за здравословно хранене.